

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра німецької філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету фноземних мов

Сулім В.Т.

“30 серпня 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 02.02 Основи наукових досліджень

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність

035 Філологія

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація

035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)

Освітньо-професійна програма

Німецька мова і література

(назва спеціалізації)

Кафедра німецької філології

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма Основи наукових досліджень для студентів за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізація 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно)» освітньо-професійною програмою «Німецька мова і література», Львів: ЛНУ, 2016. – 13 с.

(назва навчальної дисципліни)

Розробники: Максимчук Богдан Васильович, професор, завідувач кафедри німецької філології

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол від “30” серпня 2016 року № 10

Завідувач кафедри німецької філології

(підпись)

(проф. Максимчук Б. В.)

(прізвище та ініціали)

Ухвалено Вченого радою факультету іноземних мов

Протокол від “30” серпня 2016 року № 1

© _____, 2016 рік
© _____, 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень»

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<u>Галузь знань</u> 03 Гуманітарні науки	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність: 035 Філологія	Рік підготовки
Змістових модулів – 8	Спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1/ 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-професійна програма: Німецька мова і література	3-й
	Освітній ступень: Бакалавр	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Самостійна робота
		58 год.
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 34,44 до 65,55%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в ознайомленні студентів з методологією і методикою наукових досліджень, з основними прийомами і методами аналізу мовного матеріалу. Курс готує студентів до здійснення наукової діяльності і написання курсових і магістерських робіт, до участі у наукових дискусіях, у підготовці наукових рецензій, рефератів, відгуків, наукових статей тощо.

Завдання навчальної дисципліни полягає в ознайомленні студентів з такими розділами курсу:

- Методика і методологія наукових досліджень;
- Загальне наукове і спеціально-наукове визначення термінів;
- Вихідні прийоми наукового аналізу мовних явищ;
- Лінгвістичні методи дослідження мовних явищ;
- Практичне застосування методів лінгвістичного аналізу мовних явищ.

3. Робоча програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методика і методологія наукових досліджень (2 год.)

- ✓ Загальнонаукове, філософське та спеціальнонаукове значення термінів «метод» і «методологія».
- ✓ Прийоми наукового аналізу мовного матеріалу.
- ✓ Основні стратегії лінгвістичної категоризації мовної картини світу (концепти, фрейми, прототипи, фігури і фони, концептуальні метафори).

Змістовий модуль 2. Порівняльно-історичний метод. (2 год.)

- ✓ Відтворення моделі прямови, моделювання вихідних праформ (архетипів).
- ✓ Генеалогічна класифікація мов.
- ✓ Поняття фонетичного закону.
- ✓ Зовнішня і внутрішня реконструкція.
- ✓ Прийом відносної хронології.

Змістовий модуль 3. Описовий та зіставний методи. (2 год.)

- ✓ Етапи описового методу.
- ✓ Прийоми зовнішньої і внутрішньої інтерпретації.
- ✓ Соціологічний прийом.
- ✓ Логічно-психологічний прийом.
- ✓ Артикуляційно-акустичний прийом.
- ✓ Прийом внутрішньої інтерпретації.
- ✓ Мова-еталон.
- ✓ Проблематика мовних типологій і універсалій.
- ✓ Структурна і функціональна типологія.
- ✓ Типологія мовних рівнів Празької лінгвістичної школи.

Змістовий модуль 4. Структурний метод. (2 год.)

- ✓ Дистрибутивний аналіз та його етапи.
- ✓ Типи дистрибуції.
- ✓ Метод безпосередніх складників.
- ✓ Трансформаційний аналіз.

Змістовий модуль 5. Компонентний аналіз. Стереотипна і прототипна категоризація наявної картини світу. Соціолінгвістичні і психолінгвістичні методи. (2 год.)

- ✓ Змістовий інтенсіонал і екстенсіонал слова.
- ✓ Організація сем у компонентній (семній) структурі значення слова.
- ✓ Види сем за їхніми функціями.
- ✓ Включене і невключене спостереження.
- ✓ Асоціативний експеримент, цілеспрямований експеримент, семантичний диференціал.
- ✓ Метод інтер'ювання інформантів.

Змістовий модуль 6. Внутрішня валентність слова як теорія і метод. Методи словотвірного аналізу лексики. (2 год.)

- ✓ Поняття внутрішньої валентності слова.
- ✓ Словотвірна модель, словотвірне гніздо.
- ✓ Формальна і семантична валентності.
- ✓ Словотвірне (дериваційне) значення.
- ✓ Синтаксичний (трансформаційний, породжувальний) напрям у дослідженні словотвору (Н. Хомський).
- ✓ Ономасіологічний напрям дослідження словотвору (М. Докуліл).
- ✓ Словотвірні блоки і ніші (Л. Вайсгербер).

- ✓ Функціонально-семантичний напрям дослідження словотвору.
- ✓ Морфологічний і словотвірний аналіз слова.

Змістовий модуль 7. Зовнішня валентність слова як теорія і метод. (2 год.)

- ✓ Поняття зовнішньої валентності слова.
- ✓ Облігаторна і факультативна валентність слова.
- ✓ Рівні валентності: логічна, семантична, синтаксична.
- ✓ Центрифугальна і центрипетальна валентність (Б. Абрамов).

Змістовий модуль 8. Зміст та структура наукової публікації. (2 год.)

- ✓ Тема та проблема дослідження.
- ✓ Предмет та об'єкт наукового дослідження.
- ✓ Актуальність наукового дослідження.
- ✓ Методика та методологія наукового дослідження.
- ✓ Новизна наукового дослідження.
- ✓ Зміст наукового дослідження.:
 - a) Стан наукового дослідження даної проблеми.
 - b) Теоретичний аспект наукового дослідження.
 - c) Практичний аспект наукового дослідження.
 - d) Висновки наукового дослідження.
 - e) Бібліографія

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Методика і методологія наукових досліджень.						
Загальнонаукове філософське та спеціальнонаукове значення термінів «метод» і «методологія». Прийоми наукового аналізу мовного матеріалу. Основні стратегії лінгвістичної категоризації мовної картини світу (концепти фрейми, прототипи, фігури і фони).	6	2				4
Змістовий модуль 2. Порівняльно-історичний метод.						
Відтворення моделі прямови, моделювання вихідних праформ (архетипів). Генеалогічна класифікація мов.	10	2	2			6

Поняття фонетичного закону. Зовнішня і внутрішня реконструкція. Прийом відносної хронології						
Змістовий модуль 3. Описовий та зіставний методи.						
Етапи описового методу. Прийоми зовнішньої і внутрішньої інтерпретації. Соціологічний прийом. Логічно-психологічний прийом. Артикуляційно-акустичний прийом. Прийом міжрівневої інтерпретації. Мова-еталон. Проблематика мовних типологій і універсалій. Структурна і функціональна типології. Типологія мовних рівнів Празької лінгвістичної школи.	13	2	4			7
Змістовий модуль 4. Структурний метод.						
Дистрибутивний аналіз та його етапи. Типи дистрибуції. Метод безпосередніх складників. Трансформаційний аналіз.	5	2				3
Змістовий модуль 5. Компонентний аналіз. Стереотипна і прототипна категоризація наївної картини світу. Соціолінгвістичні і психолінгвістичні методи.						
Змістовий інтенсіонал і екstenсіонал слова. Організація сем у компонентній (семній) структурі значення слова. Види сем за їхніми функціями. Включене і невключене спостереження. Асоціативний експеримент,	14	2	2			10

цілеспрямований експеримент, семантичний диференціал.						
Змістовий модуль 6. Внутрішня валентність слова як теорія і метод.						
Методи словотвірного аналізу лексики.						
Поняття внутрішньої валентності слова. Словотвірна модель, словотвірне гніздо.. Формальна і семантична валентності. Словотвірне (дериваційне) значення. Синтаксичний (трансформаційний, породжувальний) напрям у дослідженні словотвору (Н. Хомський). Ономасіологічний напрям дослідження словотвору (М. Докуліл). Словотвірні блоки і ніші. Функціонально- семантичний напрям дослідження словотвору. Морфологічний і словотвірний аналіз слова.	22	2	4			16
Змістовий модуль 7. Зовнішня валентність слова як теорія і метод.						
Поняття зовнішньої валентності слова. Облігаторна і факультативна валентність слова. Рівні валентності: логічна, семантична, синтаксична. Центрифугальна і центрепетальна валентність (Б. Абрамов).	16	2	2			12
Змістовий модуль 8. Зміст та структура наукової публікації.						
Тема та проблема дослідження. Предмет та об'єкт	4	2	2			

наукового дослідження. Актуальність наукового дослідження. Методика та методологія наукового дослідження. Новизна наукового дослідження. Зміст наукового дослідження.: Стан наукового дослідження даної проблеми. Теоретичний аспект наукового дослідження. Практичний аспект наукового дослідження. Висновки наукового дослідження. Література, використана при підготовці наукового дослідження.						
Усього годин	90	16	16			58

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема 3. Контрастивний аналіз морфології і синтаксису прикметників української та німецької мов.(Німецько- українські мовні паралелі, Київ, 1977,с134-148.)	4
2	Тема 5. Виготовлення матриць семантичної структури гіперонімів: Fahrzeug, Möbel, Bewegungsverben, Verwandschaftsbezeichnungen) Ідентифікація прототипів на основі різних понятійних сфер.(Pflanzen, Tiere usw.)	4
3	Тема 6. Аналіз внутрішньої валентності прикметників, що позначають наявність або відсутність ознак предмета(arm, los, voll, reich) Аналіз внутрішньої валентності відприкметникових дієслів з префіксами „er“ „ver““	4
4	Тема 7 Аналіз семантичної валентності прикметників, що позначають основні поняття розміру (groß, klein, lang, kurz)	2
5	Тема 8. Практичне заняття у науковій бібліотеці університету: науковий фонд літератури з германістики. Методи і способи пошуку інформації у фондах бібліотеки, презентація книжкового фонду подарованої проф. Херубімом (Німеччина)бібліотеки.	2
6	Усього годин	16

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 2. Короткий огляд історії германістики, шкіл, теорій, розвитку мов, історично-порівняльний метод дослідження мовних явищ, методологічні принципи молодограматичної школи (B.Maxymtschuk Einführung in die Germanistik-Lwiw, 2011, S. 3-16)	10
2	Тема 3-4. Додатково: Методи лінгвістичних досліджень (B.N. Golowin Einführung in die Sprachwissenschaft Leipzig. 1976. S. 239-258)	10
3	Тема 5. На основі опитування інформантів розробити шкалу інтенсивності демінутивів, експресивів тощо (письмова робота) Провести словотвірний і морфологічний аналіз слів(письмова робота) На основі певної групи звуконаслідувальних слів ідентифікувати певні типи фонестем (письмова робота)	10
4	Тема 6. Провести структурний і семантичний аналіз функціонування похідних дієслів з прикметниковою основою, використовуючи статистичний метод	16
6	Тема 7. Провести аналіз семантичної та синтаксичної валентності прикметників, що позначають основні поняття швидкості у сучасній німецькій мові(реферат)	12
Разом		58

11. Методи контролю

Оцінювання знань та вмінь студентів відбувається за результатами двох змістових модулів, які включають завдання до лекційного курсу, практичних занять та самостійної роботи та активності на практичних заняттях.

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів (модуль 1 – 20 балів, модуль 2 – 30 балів), на екзамені – 50 балів. Об'єктом **підсумкового модульного контролю** є екзамен, який визначає остаточно рівень засвоєння теоретичних знань та володіння практичними вміннями, сформованими у результаті вивчення всього курсу навчальної дисципліни.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
A	90 – 100	відмінно	Зараховано	
B	81-89	добре		
C	71-80			
D	61-70	задовільно		
E	51-60			
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічними радами коледжів).

14. Рекомендована література

Основна

1. Білинський А. О. Основні методи наукових досліджень в сучасному мовознавстві. – Київ, 1988.
2. Кодухов В. И. Общее языкознание. – Москва, 2002.
3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. – Київ, 2008.
4. Левицький В. В. Основи германістики. – Вінниця: Нова книга, 2006.
5. Методы социолингвистического анализа языков. – Москва, 1988.
6. Німецько-українські мовні паралелі – Київ, 1977.
7. Общее языкознание. Методы лингвистических исследований. – Москва, 1979.
8. Стернин И. А., Попова З. Д. Когнитивная лингвистика. – Москва, 2007.
9. Сухорольська С.М., Федоренко О. І. Методи лінгвістичних досліджень. – Львів, 2005.
10. Golowin B. N. Einführung in die Sprachwissenschaft. – Leipzig, 1976.
11. Linke A., Nussbaumer M., Portmann P. R. Studienbuch Linguistik – Tübingen, 1966.
12. Stepanowa M. G., Helbig D. Wortarten und das Problem der Valenz in der deutschen Gegenwartssprache. – Leipzig, 1981.

Додаткова

1. Каравашкин В. И., Ефимов Р. В. Внутренняя валентность слова. Теория и практика. – Харьков, 1999.

2. Проблеми і методи структурної лінгвістики. – Київ, 1965.
3. Степанова М. Д. О внешней и внутренной валентности слова – «Иностранные языки в школе», 1967, №3.
4. Sommerfeldt K.-E., Schreiber H. Wörterbuch zur Valenz und Distribution deutscher Adjektive.- Leipzig, 1974.
5. Maxymtschuk B., Maxymtschuk I. Einführung in die Germanistik. – Lwiw, 2010.
6. Stepanowa M. D. Die „innere“ Valenz des Wortes und das Problem der linguistischen Wahrscheinlichkeit. – „Beiträge zur Linguistik“ Mouton the Hague-Paris, 1971.
7. Sukhorolska S. M., Fedorenko O. I. Methods of linguistic analysis. – Lwiw, 2009.
8. Филиппс Л., Йоргенсен М. В. Дискурс-анализ (теория и метод). – Харьков, 2008.